

Βενεζουέλα - "Αργεντινική" απάντηση στο πραξικόπημα

"Αργεντινική" απάντηση στο πραξικόπημα

Γράφει ο Κρις Χάρμαν

Τον περασμένο μήνα, οι φτωχοί της Βενεζουέλας ανέτρεψαν μια απόπειρα πραξικοπήματος ενάντια στον πρόεδρο Χιούγκο Τσάβες. Το πραξικόπημα ήταν έργο του ηγέτη των εργοδοτών, με την συνεργασία αξιωματικών του στρατού, της ηγεσίας της Καθολικής Εκκλησίας, καθώς και ενός διεφθαρμένου συνδικαλιστή ηγέτη.

Το οργάνωσαν με κλασικό τρόπο. Οι εργοδότες χρησιμοποίησαν σαν δικαιολογία τον διορισμό νέου διοικητικού συμβουλίου στην κρατική εταιρία πετρελαίου από τον Τσάβες, για να κάνουν λοκ-άουτ σε όλη τη βιομηχανία. Ο διεφθαρμένος ηγέτης της βασικής συνμοσπονδίας συνδικάτων στη Βενεζουέλα, ο Αλφρέδο Ράμος, ισχυρίστηκε ότι το λοκ-άουτ ήταν "απεργία", αφού είχε την υποστήριξη των μεσαίων και ανώτερων διευθυντών και κάλεσε τους εργάτες να την υποστηρίξουν. Δυστυχώς, η Διεθνής Συνμοσπονδία Ελεύθερων Εργατικών Συνδικάτων, έδωσε κάλυψη σ' αυτό το κάλεσμα.

Τη δεύτερη μέρα του λοκ-άουτ, έγινε μαζική διαδήλωση της μεσαίας τάξης ενάντια στον Τσάβες στους δρόμους γύρω από το Προεδρικό Μέγαρο, στην πρωτεύουσα Καρακάς, που κατέληξε σε ανταλλαγή πυροβολισμών με μια μικρότερη διαδήλωση συμπαραστατών του Τσάβες. Ο Τύπος και τα ιδιωτικά τηλεοπτικά κανάλια ισχυρίστηκαν ότι η "τάξη" έχει διαταραχθεί και ο Τσάβες εγκατέλειπε τη χώρα. Υποστηρικτές του πραξικοπήματος μέσα στον στρατό επενέβησαν ισχυριζόμενοι ότι προσπαθούν να "αποφύγουν την αιματοχυσία" και ανακοίνωσαν ότι ο πρόεδρος παραιτήθηκε.

Ο Καρμόνα, ο ηγέτης των εργοδοτών ανακήρυξε τον εαυτό του πρόεδρο, έκλεισε το κοινοβούλιο της χώρας και άρχισε τις συλλήψεις όσων θεωρήθηκαν υποστηρικτές του Τσάβες.

Αυτό που χάλασε τα σχέδιά του ήταν η αντίδραση από τις φτωχογειτονιές πάνω στους λόφους που περιβάλλουν το κεντρικό Καρακάς, τις γειτονιές που υπήρξαν το κέντρο της υποστήριξης στον Τσάβες. Κάποιοι άρχισαν να κάνουν πλιάτσικο ενώ άλλοι ξεχύθηκαν από τους λόφους για να καταλάβουν το Προεδρικό Μέγαρο και το βασικό στρατόπεδο. Σημαντικά τμήματα του στρατού - ιδιαίτερα οι αλεξιπτωτιστές - πήραν τότε θέση ενάντια στο πραξικόπημα.

Ξαφνικός πανικός κυρίευσε μεγάλο κομμάτι της άρχουσας τάξης, που μερικές ώρες πριν υποστήριζε το πραξικόπημα. Όλοι αυτοί φοβήθηκαν την πιθανότητα ενός εμφυλίου πολέμου ανάμεσα σε διαφορετικά τμήματα των ενόπλων δυνάμεων αλλά και την επανάληψη των μεγάλων συγκρούσεων του 1989, του "Καρακάσο". Τότε, μια αυθόρμητη εξέγερση των φτωχών της χώρας ενάντια στο πακέτο περικοπών της κυβέρνησης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, καταστάλθηκε με χιλιάδες δολοφονίες. Αυτή τη φορά, η απειλή και μόνο ότι θα επαναληφθούν τέτοια γεγονότα, ήταν αρκετή για να πείσει την ηγεσία των ενόπλων δυνάμεων να αναγκάσει τον Καρμόνα να παραιτηθεί, να ανακοινώσει την επιστροφή του Τσάβες και να καλέσει την "επαναφορά της τάξης" στη χώρα.

Τι αντιπροσωπεύει ο Τσάβες

Τα τελευταία τρία χρόνια που ο Χιούγκο Τσάβες βρίσκεται στην προεδρία, έχει δυσχεράσει τις ΗΠΑ, προσπαθώντας να δυναμώσει τον ΟΠΕΚ, την οργάνωση των πετρελαιοπαραγωγικών χωρών, με τη φιλία του με τον Φιντέλ Κάστρο και με την άρνησή του να στηρίξει τον πόλεμο ενάντια στους αντάρτες της γειτονικής Κολομβίας.

Έχει επίσης δυσареστήσει τα αφεντικά της Βενεζουέλας, με τις υποσχέσεις του να μειώσει την ψαλίδα ανάμεσα στους πλούσιους και τους φτωχούς, με το ότι χρησιμοποίησε μια εκλεγμένη Συντακτική Συνέλευση για να σπάσει την κυριαρχία των παλιών, διεφθαρμένων κομμάτων και με την απόφασή του να μοιράσει κάποια κομμάτια γης στους φτωχούς.

Οι υποσχέσεις του για ριζικές μεταρρυθμίσεις του χάρισαν μια αναπάντεχη εκλογική νίκη στο τέλος του 1998 και κατά τη διάρκεια του πρώτου χρόνου διακυβέρνησης κέρδισε τεράστια δημοτικότητα που έφτανε στο 60% με 70%.

Η δημοτικότητά του έπεσε όμως τον τελευταίο χρόνο, περίπου στο 30%. Κι αυτό γιατί η πολιτική του τον εμπόδισε να μετατρέψει τις υποσχέσεις του σε πραγματική βελτίωση της ζωής του πληθυσμού.

Ο Τσάβες ήταν στρατιωτικός και έχει καταγωγή από τη μεσαία τάξη. Αηδιασμένος από τις επεμβάσεις του στρατού ενάντια στους φτωχούς κατά τη διάρκεια των συγκρούσεων του 1989, προσπάθησε χωρίς επιτυχία, μαζί με άλλους στρατιωτικούς να καταλάβει την εξουσία στις αρχές της δεκαετίας του '90. Ο στόχος ήταν μια σειρά από μεταρρυθμίσεις προς όφελος των φτωχών, που θα άφηναν απείραχτο όμως τον καπιταλισμό στη Βενεζουέλα. Μετά από ένα διάστημα στη φυλακή, ο Τσάβες στράφηκε στον εκλογικό δρόμο, με στόχο παρόμοιες μεταρρυθμίσεις.

Μετά την εκλογική του νίκη, επέμεινε ότι είναι υπέρ της “μικτής οικονομίας”, μιλούσε για “μακροοικονομική σταθερότητα” και όχι καταστροφή του καπιταλισμού. Και όταν οι μεταρρυθμίσεις του συνάντησαν αντίσταση, στηρίχτηκε στην πειθαρχία του στρατού για να τις προωθήσει και όχι στις μάζες και τις δημοκρατικές τους οργανώσεις.

Με τα μέτρα που πήρε ο Τσάβες έστρεψε εναντίον του την άρχουσα τάξη και τις ΗΠΑ. Αλλά δεν έφερε τις τεράστιες κοινωνικές αλλαγές που υποσχέθηκε.

Η χώρα είχε ήδη χτυπηθεί από την οικονομική κρίση πολύ πριν αναλάβει ο Τσάβες την προεδρία. Δεν κατάφερε να εμποδίσει τους εργοδότες, που για να προστατέψουν τα κέρδη τους, έκαναν μαζικές απολύσεις. Επίσης η υποτίμηση του νομίσματος της Βενεζουέλας, του μπολιβάρ, πριν δυο μήνες, έχει οδηγήσει σε αύξηση των τιμών.

Όπως λέει μια αριστερή υποστηρίκτρια του Τσάβες, η Μάρτα Χάρνεκερ, “ο στρατός, συνηθισμένος σε μια σιδερένια πειθαρχία, έδινε περισσότερη έμφαση στο να εκπληρωθούν οι στόχοι τους από το να προωθούν τη συμμετοχή του απλού κόσμου, που συνέχιζε να παρακολουθεί παθητικά, αφού κάποιοι άλλοι έλυναν τα προβλήματά του. Η άλλη αχίλλειος φτέρνα βρίσκεται στα αποτελέσματα. Είναι δύσκολο κανείς να καταλάβει πώς μια κυβέρνηση που έχει τα μέσα, την πολιτική υποστήριξη και κάποιο βαθμό εξουσίας, δεν μπόρεσε να πάρει πιο δραστικά μέτρα για ν’ αλλάξει τη ζωή των ανθρώπων σε ζητήματα όπως η υγεία και η παιδεία. Δεν μπορούμε να αρνηθούμε ότι κάτι προσπαθούσαν να κάνουν, αλλά τα αποτελέσματα ήταν πολύ λίγα σε σχέση μ’ αυτά που περίμενε ο κόσμος.”

Αλλά δεν είναι μόνο αυτό. Η διακυβέρνηση από τα πάνω της “μικτής οικονομίας” οδήγησε τον Τσάβες να επιτεθεί στους μισθούς και τις συνθήκες δουλειάς των εργαζόμενων, την ίδια στιγμή που μιλούσε για ενίσχυση των ανέργων, των ημιαπασχολούμενων και των φτωχών αγροτών. Αυτό έδωσε τη δυνατότητα στον Αλφρέδο Ράμος, τον συνδικαλιστή που στήριξε το λοκ-άουτ των αφεντικών, να λέει στους εργάτες ότι πήρε αυτή τη θέση γιατί η κυβέρνηση “έσπασε τις συλλογικές συμβάσεις για τους μισθούς” και αγνόησε τα μισθολογικά αιτήματα των καθηγητών. Έτσι, η ίδια η πολιτική του Τσάβες, έγινε όργανο στα χέρια αυτών που ήθελαν να τον ανατρέψουν.

Και τώρα;

Οι δυνάμεις που σχεδίασαν την ανατροπή του Τσάβες, τρομοκρατήθηκαν από το θέαμα των φτωχών να ξεχύνονται στους δρόμους του Καράκας. Εφεραν ξανά τον Τσάβες στην εξουσία με την ελπίδα να τον πείσουν να θέσει υπό έλεγχο τους φτωχούς που εξεγείρονται.

Οι στρατιωτικοί που μετατόπισαν τη στήριξή τους από το πραξικόπημα στον Τσάβες θα αρχίσουν να του βάζουν τέτοιου είδους πιέσεις. Του λένε ότι ο μόνος τρόπος να μείνει ασφαλής και στην εξουσία είναι να επιλέξει μια πιο "μετριοπαθή" πολιτική.

Ο Οργανισμός Λατινοαμερικανικών Κρατών έστειλε μια αποστολή στο Καράκας με παρόμοιο μήνυμα. Ο ίδιος ο Τσάβες, στην πρώτη του δήλωση μετά την επιστροφή του, μοιάζει να υιοθετεί αυτή τη στάση. Ανακοίνωσε ότι θα συγκαλέσει ένα "στρογγυλό τραπέζι εθνικής ενότητας" και κάλεσε για "ενότητα που θα σέβεται τις διαφορές", ανάμεσα "στην Καθολική και την Ευαγγελική Εκκλησία, τους εργοδότες, τα πολιτικά κόμματα και τους ηγέτες τους, τα συνδικάτα και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης". Συνέχισε ευχαριστώντας "τους διεθνείς οργανισμούς, τον Οργανισμό Λατινοαμερικανικών Κρατών, τους G7 και την Κίνα".

Σ' αυτούς που έβαλαν σε κίνδυνο τη ζωή τους για να τον υπαρσπιστούν, είπε "άκουσα πως έγιναν συγκρούσεις και πλιάτσικο. Ας γυρίσουμε στα σπίτια μας και ας αναλογιστούμε γύρω από τα γεγονότα."

Είναι ένα μήνυμα που δεν θα θέλουν να αποδεχτούν αυτοί που βγήκαν στους δρόμους ενάντια στο πραξικόπημα. Είδαν πόσο λίγο νοιάζονται τα αφεντικά για το σεβασμό στη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Είναι θυμωμένοι με τις εφημερίδες και τους ιδιοκτήτες των καναλιών που στήριξαν το πραξικόπημα. Θέλουν να ξεμπερδέψουν, μια για πάντα, με τους στρατιωτικούς που δεν κινήθηκαν άμεσα ενάντια στους πραξικοπηματίες.

Στο χέρι τους είναι να δράσουν ενάντια στην εξουσία που έχουν τέτοιοι άνθρωποι, τώρα που οι δομές της εξουσίας τους βρίσκονται σε διάλυση.

Αυτό δεν θα μπορέσει να γίνει αν στηριχτούν στον Τσάβες και τις μεταρρυθμίσεις "από τα πάνω", πράγμα που έκανε μεγάλο τμήμα της αριστεράς για τρία χρόνια. Σημαίνει μάχες από τα κάτω, από τους εργάτες και τους φτωχούς, όχι από τους μικροαστούς στρατιωτικούς που τόσο εύκολα αλλάζουν στρατόπεδο.

Σημαίνει επίσης ότι χρειάζεται να είναι κανείς απόλυτα ξεκάθαρος ότι οι επιθέσεις στους μισθούς και τις συνθήκες εργασίας των εργατών δεν βοηθούν σε καμία περίπτωση τους άνεργους, τους ημιαπασχολούμενους και τους φτωχούς αγρότες. Βοηθούν μόνο τους πλούσιους, τις πολυεθνικές και τη συμμορία του Μπους στον Λευκό Οίκο.

Ο ρόλος των ΗΠΑ

Η απόπειρα του πραξικοπήματος ήρθε μετά από μια σειρά δηλώσεων ενάντια στον Τσάβες από την κυβέρνηση των ΗΠΑ. Τον Φεβρουάριο, το State Department εξέφρασε τις "ανησυχίες" του για τις "δραστηριότητές" του. Ενας αξιωματούχος δήλωσε στην Washington Post: "Η Βενεζουέλα βρίσκεται σε πολύ επικίνδυνη θέση. Αν ο Τσάβες δεν διευθετήσει τα πράγματα σύντομα, δεν θα ολοκληρώσει τη θητεία του στην προεδρία".

Η Wall Street Journal χαιρέτησε τα νέα της ανατροπής του και έδωσε συμβουλές στους επενδυτές να "επωφεληθούν από την αλλαγή", ενώ οι New York Times ισχυρίστηκαν ότι "με την παραίτηση του Τσάβες, παύει πλέον να απειλείται η δημοκρατία στη Βενεζουέλα από έναν παραλίγο δικτάτορα".

Αυτό δείχνει ότι τουλάχιστον ένα τμήμα της κυβέρνησης των ΗΠΑ ενθάρρυνε το πραξικόπημα.

Αυτή η στάση συμβαδίζει με τη γενικότερη πολιτική του “πυρήνα” της κυβέρνησης του Μπους, γύρω από τον Ράμφφελντ και τον Γούλφγουιτς, που πιστεύει ότι οι ΗΠΑ μπορούν να κάνουν ό,τι θέλουν, σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, χωρίς ν’ ανησυχούν ότι θα έχουν προβλήματα με άλλα κράτη ή λαούς.

Ολοι αυτοί υπέστησαν μια ήττα όταν οι φτωχοί βγήκαν στους δρόμους του Καρακάς ενάντια στο πραξικόπημα, μια ήττα παρόμοια με το πιασγύρισμα που έχει φέρει στα σχέδιά τους η ηρωική αντίσταση του Παλαιστινιακού λαού στη Μέση Ανατολή.

Χρειάζεται Τούρκικη Μετάφραση, Χρειάζεται Αγγλική Μετάφραση, Ασαφής Αρχαιοθήκη, Εργατική Δημοκρατία (Τεύχος 111), Δεκαετία 2000-2009, Λευκωσία (νότια)

From:
<https://movementsarchive.org/> - Κυπριακό Κινηματικό Αρχείο
Cyprus Movements Archive
Kıbrıs Sosyal Hareket Arşivi

Permanent link:
<https://movementsarchive.org/doku.php?id=el:magazines:ergatikidimokratia:no111:venezuela&rev=1614962317>

Last update: 2025/04/20 19:47

